

Державна архівна служба України

Центральний державний електронний архів України  
(ЦДЕА)

## **Інструкція з охорони праці № 3** **Праця жінок у період вагітності**

Державна архівна служба України  
Центральний державний електронний архів України  
(ЦДЕА)

ЗАТВЕРДЖЕНО  
наказом ЦДЕА України  
від 20.12.2018 № 85

**Інструкція з охорони праці № 3**  
Праця жінок у період вагітності

СХВАЛЕНО  
Протокол засідання  
науково-методичної  
ради ЦДЕА України  
13 грудня 2018 р., № 6

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ця інструкція розроблена відповідно до вимог глави XII «Праця жінок» Кодексу законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (Редакція від 11.10.2018, підстава - 2542-VIII) та ст. 10 Закону України від 14.10.1992 № 2694-XII «Про охорону праці» (Редакція від 20.01.2018, підстава – 2249-VIII).

1.2. Інструкція встановлює вимоги до належних, безпечних і здорових умов праці, гігієни праці та виробничого середовища, організації роботи з охорони праці жінок у період вагітності.

1.3. Вимоги Інструкції є обов'язковими для всіх працівників ЦДЕА України під час організації та виконання робіт.

1.4. Охорона праці в ЦДЕА України забезпечується шляхом проведення організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і профілактичних заходів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності вагітних жінок у процесі трудової діяльності.

1.5. За порушення встановлених законодавством вимог щодо роботи праці вагітних жінок та порушення вимог цієї інструкції працівники архіву можуть притягатися до відповідальності згідно з чинним законодавством.

## 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

2.1. Забезпечення виконання вимог цієї інструкції покладається на керівників структурних підрозділів, контроль за виконанням – на відповідального за виконання функцій служби охорони праці в ЦДЕА України.

2.2. Відповідальність за недотримання вимог інструкції у структурних підрозділах архіву несуть керівники структурних підрозділів згідно з законодавством.

2.3. Вагітних жінок не залучають до понадурочних робіт, відряджень, роботи у вечірній час, вихідні та святкові дні.

2.4. Вагітним жінкам встановлюється диференційована норма виробітку із знижкою в середньому до 40% від постійної норми зі збереженням посадового окладу.

2.5. При виборі технологічних операцій слід враховувати оптимальні величини фізичних навантажень в період вагітності (Таблиця 1).

Таблиця 1. Оптимальні величини фізичних навантажень під час роботи жінок у період вагітності («Граничні норми підіймання і переміщення важких речей жінками», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 грудня 1993 р. № 241)

№ з/п	Характер роботи	Оптимальна маса вантажу, кг
1	Піднімання та переміщення вантажів при чергуванні з виконанням іншої роботи (до 2-х разів на годину).	2,5
2	Піднімання та переміщення вантажів постійно протягом робочого дня.	1,25
3	Сумарна маса вантажів, що переміщуються протягом кожної робочої години на відстань до 5 м, не повинна перевищувати: – з робочої поверхні; – з підлоги.	60 не допустиме
4	Сумарна маса вантажів, що переміщуються протягом 8-годинного робочого дня складає: – з робочої поверхні (в т. ч. маса вантажу та пакування).	480

2.6. Технологічні операції, що можуть виконуватися жінками у період вагітності, вибираються керівниками структурних підрозділів з числа наявних в ЦДЕА України за

умови, що вони відповідають професіографічним критеріям оптимального трудового навантаження (Таблиця 2) з урахуванням гігієнічних критеріїв трудового процесу, виробничого середовища та організації робочого місця.

Таблиця 2. Професіографічні критерії оптимального трудового навантаження

№ з/п	Професіографічні критерії оптимального трудового навантаження	Оптимальні рівні
1	Ступінь механізації	праця механізована повністю
2	Робоча поза	вільна
3	Ходьба протягом робочого дня	до 2 км
4	Характер робочих рухів руками	прості стереотипні
5	Темп рухів	вільний
6	Кількість робочих операцій протягом робочого дня	10 і більше
7	Тривалість виконання операцій, що повторюються	100 сек
8	Тривалість зосередженого спостереження	до 25% робочого дня
9	Щільність повідомлень, сигналів в середньому за годину	до 60
10	Розмір об'єкта зорового напруження	малоточний, грубий

2.7. При оцінюванні параметрів виробничого середовища слід керуватися гігієнічними критеріями оптимальних умов виробничого середовища (Таблиця 3).

Таблиця 3. Гігієнічні критерії оптимальних умов виробничого середовища.

№ з/п	Гігієнічні критерії оптимальних умов виробничого середовища	Оптимальні рівні
1	Шкідливі хімічні речовини	відсутність
2	Вібрація	відсутність
3	Шум	50-60 дБА
4	Ультразвук	відсутність
5	Неіонізуюче випромінювання: – електричне поле виробничої частоти 50 Гц	0,5 кВ/м
6	Електромагнітне випромінювання радіочастотного діапазону: 0,03–3 Гц; 3–30 МГц; 30–300 МГц; 300 МГц–300 ГГц	10 В/м 6 В/м 2 В/м 1 мкВ/см <sup>2</sup>
7	Іонізуюче випромінювання	відсутність
8	Мікроклімат в приміщенні при умові виконання легкої роботи: Температура повітря, °С: – холодний період року; – теплий період року. Відносна вологість повітря, %. Швидкість руху повітря, м/с	22–24 23–25 40–60 0,1
9	Біологічні фактори	природний фон, мікроорганізми, гормональні та білкові препарати, вітаміни, амінокислоти тощо – природні компоненти

		організму.
		Продовження таблиці 3
10	Освітленість, лк	Згідно з СніП ІІ-4-79 та ДСН 3.3.6-042-99

### 3. ВИМОГИ ДО ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ОБЛАДНАННЯ

3.1. Технологічні процеси та обладнання, що призначені для роботи вагітних жінок, не повинні бути джерелом підвищених фізичних, хімічних, біологічних та психофізіологічних факторів (ГОСТ 12.0.003-74 ССБТ «Опасные и вредные производственные факторы. Классификация»).

3.2. Вагітні жінки не повинні виконувати операції, пов'язані з:

- підніманням предметів праці вище рівня плечового поясу;
- підніманням предметів з підлоги;
- переважаючим статичним напруженням м'язів ніг та черевного пресу;
- вимушеною робочою позою (навприсідки, на колінах, зігнувшись, з упором животом чи грудьми в обладнання та предмети праці);
- нахилом тулуба більше ніж на 15°.

3.3. Вагітні жінки не можуть залучатися до роботи на обладнанні, що управляється за допомогою ножних педалей, до операцій з вимушеним ритмом та робіт, що супроводжуються нервово-емоційним напруженням.

3.4. Вагітні жінки не допускаються до роботи в умовах застосування потенційно небезпечних хімічних речовин, в т. ч. алерго- і канцерогенних та з огляду впливу на репродуктивну функцію (ГОСТ 12.1.007-76 ССБТ «Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности», ГОСТ 12.1-005-88 ССБТ «Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны»).

### 4. ВИМОГИ ДО ВИРОБНИЧОГО СЕРЕДОВИЩА

4.1. Забороняється використання праці вагітних жінок в умовах дії інших хімічних речовин, а саме:

- надзвичайно та сильно небезпечних (І і ІІ клас небезпечності);
- тих, що мають відразливий, огидний запах;
- тих, що не мають токсикологічної оцінки.

4.2. Не допускається праця вагітних жінок:

- при виконанні робіт, пов'язаних з можливим впливом збудників інфекційних, паразитарних та грибкових захворювань.

– в умовах дії інфрачервоного випромінювання (температура нагрітих поверхонь обладнання не повинна перевищувати 35° С);

– пов'язані, з впливом шуму, ультразвуку та інфразвуку (ДСН 3.3.6-037-99 «Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку»), іонізуючого випромінювання (ДсанПіН 3.3.2-007-98 «Державні санітарні норми роботи з візуальними дисплейними терміналами ЕОМ»), вібрації (ДСН 3.3.6-039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації»), з перебуванням на протязі;

– на обладнанні, що є джерелом електромагнітного випромінювання, параметри яких перевищують норми, встановлені для житлових приміщень (ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування і забудови населених пунктів»);

– у неосвітлених приміщеннях та тих, що не мають природного освітлення (ДБН.2.5-28-2006 «Природне і штучне освітлення»).

4.3. Вагітним жінкам в ЦДЕА України мають бути забезпечені оптимальні параметри температури, вологості та швидкості руху повітря відповідно до ГОСТ 12.1-005-88 ССБТ

«Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны», санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень мають відповідати ДСН 3.3.6.042-99 «Державні санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень».

## 5. ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОЧОГО МІСЦЯ

5.1. При організації праці вагітних жінок перевагу надають стаціонарним робочим місцям та видам роботи, що виконуються у вільному режимі та позі, що допускає зміну положення за їх бажанням. Небажана постійна робота в положенні сидячи чи стоячи.

5.2. Робоче місце вагітної жінки обладнується спеціальним стільцем (ДСТУ 7951:2015 «Дизайн і ергономіка. Крісло оператора. Загальні ергономічні вимоги»), що крутиться, в якому регулюються висота спинки, підголівника, поперекового валика, підлокітника та сидіння.

5.2.1. Спинка стільця регулюється за кутом нахилу залежно від строку вагітності та режиму праці та відпочинку.

Кут нахилу спинки стільця для першої половини вагітності складає 90-110°, для другої – 105-115°.

Під час короткотривалого відпочинку кут нахилу спинки стільця збільшується до 135°.

5.3. Необхідно передбачити наявність підставки для ніг, у якої регулюється висота і кут нахилу, і яка має рифлену поверхню.

5.4. Сидіння та спинка стільця мають бути покритими напівм'яким матеріалом, який легко піддається санітарній обробці.

5.5. Робоча поверхня стола повинна мати виріз у стільниці для корпусу, заокруглені кути і матове покриття, яке не відбиває з світла.

5.6. Робочий стіл, виробниче обладнання повинні мати простір для ніг заввишки не менше 0,6 м, завширшки не менше 0,6 м, глибиною не менше 0,45 м на рівні колін і не менше 0,65 м на рівні ступній.

Відповідальна за виконання функцій  
служби охорони праці в ЦДЕА України

М. В. Шаповал